

การพัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน คนต้นน้ำเจ้าพระยา สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*

สิริพร ปาณวงษ์¹ บัณฑิตา อินสมบัติ² อนงค์นาถ ยิ้มช้าง³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยาสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยด้านการสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 2) เพื่อพัฒนาทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 3) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนโครงการวิจัยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 และ 4) เพื่อพัฒนาทักษะการดำเนินการวิจัยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ด้วยโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ชั้นปีที่ 1-4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 12 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 452 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย พบว่า

1) นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 มีทักษะการวิจัยด้านการสืบค้นข้อมูล โดยสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสืบค้นได้มากกว่า 2 แหล่ง และสามารถตรวจทานความถูกต้องของข้อมูลได้ 2) นักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 มีทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัยโดยนักศึกษาร้อยละ 90.90 สามารถกำหนดโจทย์วิจัยจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ 3) นักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 มีทักษะการเขียนโครงการวิจัยในระดับดีมาก และ 4) นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 มีทักษะการดำเนินการวิจัยจากโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: สมรรถนะครูนักวิจัย, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ชุมชน, ต้นน้ำเจ้าพระยา

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2557

¹ อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-mail: panawong_2@hotmail.com

² อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-mail: bantita.i@nsru.ac.th

³ อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-mail: maury7925@hotmail.co.th

Competency Development of Research Teachers to Promote Cultural Tourism of Upper Chao Phraya River Community for Nakhon Sawan Rajabhat University Student Teachers *

Siriporn Panawong¹ Bantita Insombat² Anongnat Yimchang³

Abstract

The main purpose of the research was to develop the competency of research teachers to promote cultural tourism of Upper Chao Phraya River community for Nakhon Sawan Rajabhat University student teachers. The specific purposes were 1) to develop the research skill in data retrieval of year 1 student teachers, 2) to develop the skill in determining research problems of year 2 student teachers, 3) to develop research proposal writing skill of year 3 student teachers, and 4) to develop the skill in conducting a research of year 4 student teachers with the research topic of Cultural Tourism of Upper Chao Phraya River Community. The target group for development consisted of 12 group of year 1-4 who were studying in the Faculty of Education Nakhon Sawan Rajabhat University in the 2nd semester, academic year of 2013 with a total of 452 students. Data analysis was done using fundamental statistics of frequency, percentage and mean.

The research results were as follows:

1) Year 1 student teachers have gained the research skill in data retrieval by being able to retrieve data from more than 3 sources from which data accuracy can be rechecked. 2) 90.90 percent of year 2 student teacher have gained the skill in determining the research problem by being able to specify the research topic from cultural tourism sources. 3) year 3 student teachers' research proposal writing skill was at a very good level. And 4) year 4 teacher student have gained the skill in conducting a research under the topic of cultural tourism of Upper Chao Phraya River community at a very good level.

Keywords: Competency of Research Teachers, Cultural Tourism, Community, Upper Chao Phraya River

* This Research was Funded by the National Research Council Office, Fiscal Year of 2014

¹ Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, e-mail: panawong_2@hotmail.com

² Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, e-mail: bantita.i@nsru.ac.th

³ Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University, e-mail: mauy7925@hotmail.co.th

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

ความมั่นคงของชาติไทยขึ้นอยู่กับความสามารถของคนไทยในการดำรงตนได้อย่างมีวิจารณญาณในทุกโอกาส เมื่อมีการะงาน ปัญหา อุปสรรคผ่านเข้ามาในชีวิต คนในชาติต้องสามารถคิด วิเคราะห์ ปฏิบัติ สร้าง พัฒนา ประเมิน ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ช่วงเวลาที่ดียิ่งที่สุดต่อการพัฒนาทักษะต่างๆ เหล่านี้คือ วัยเด็ก เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันนี้ว่าสมรรถนะการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ นั้น เป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล และตัดสินใจได้อย่างเหตุผล ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการวิจัยแล้ว คุณลักษณะเหล่านี้จะติดตัวผู้เรียน ไปตลอด เมื่อผู้เรียนเข้าสู่ตลาดงานก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นคนไทยที่สามารถดำรงตนได้อย่างมีวิจารณญาณ การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านให้มีความสามารถในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะของคนไทยตามที่กล่าวในข้างต้น เพราะจะเป็นกลไกในการผลิตคนไทยที่ดำรงตนอย่างมีวิจารณญาณ ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งอาจใช้เวลาอย่างน้อย 16-20 ปี โดยมีครูเป็นแม่แบบที่มีคุณภาพและประสบการณ์ในการวิจัยจริงเป็นผู้สร้างสรรค์ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทย จึงไม่สามารถที่จะละเลยผู้เรียนที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะนักศึกษาครูที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาคนในชาติต่อไป การปฏิรูปการศึกษาในรูปแบบการพัฒนาบัณฑิต โดยเฉพาะครูยุคใหม่ แบบระบบรวบยอดครบวงจรที่เหมาะสมกับกำลังของชาติกลุ่มนี้จะช่วยให้ประเทศไทยได้กำลังคนที่เสริมความมั่นคงของชาติได้ภายในเวลา 4 ปี นักศึกษาครูกลุ่มนี้จะได้รับการพัฒนาทักษะต่างๆ โดยใช้ทรัพยากร โจทย์ปัญหา และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหัวข้อการเรียนรู้ตลอด 4 ปีในการเรียนระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถเป็นครูต้นแบบยุคใหม่ที่จะถ่ายทอดสู่เยาวชนในภูมิภาคเพื่อเป็นเยาวชนยุคใหม่ต่อไป

การพัฒนาบัณฑิตแบบระบบรวบยอดครบวงจร จะเน้นกิจกรรมการเรียนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนให้ความสำคัญต่อทรัพยากรในชุมชนในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ประจำชุมชน ผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรม ฯลฯ ผู้เรียนจะเข้าใจร่วมกันว่าการให้ความสำคัญกับชุมชนไม่ใช่เพียงการเกิดสำนึกที่ดีเท่านั้น แต่จะต้องนำประเด็นปัญหาของชุมชนเข้ามาเป็นโจทย์ในการเรียนและการวิจัยของตนเองด้วย ผู้เรียนต้องมีบทบาทในการเรียนแบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง กลยุทธ์ที่สำคัญในการดำเนินงานที่มีสัมฤทธิ์ผล ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงคณาจารย์และผู้บริหาร ต้องสร้างความเข้าใจให้ตรงกันว่าการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การ

ตั้งและตอบโจทย์ในเชิงการวิจัยหรือการพัฒนาาร่วมกัน เพื่อให้ได้กำลังคนที่มีความสามารถทางความคิด และมีฝีมือจำนวนมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาชาติได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ตั้งอยู่ในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีพื้นที่ทางกายภาพพื้นที่หนึ่งที่มีความสำคัญต่อประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่คันน้ำเจ้าพระยา ทั้งนี้เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งรวมของแม่น้ำ 4 สาย และเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำสายสำคัญสายหนึ่งของประเทศ ในพื้นที่ดังกล่าวมักพบเห็นความอุดมสมบูรณ์ในพืชพันธุ์ธัญญาหาร ความหลากหลายของวิถีชีวิตผู้คน ประเพณีและวัฒนธรรม จากประเด็นดังกล่าวจึงทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะหยิบยกพื้นที่คันน้ำเจ้าพระยาเป็นพื้นที่ศึกษาเชื่อมโยงปรากฏการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นกระบวนการในการสร้างกระบวนการทัศนการเรียนรู้ใหม่ๆ ต่อการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สะท้อนความเป็นวิถีชีวิตของคนที่อยู่ในชุมชนคนคันน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ การดำรงอยู่ การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในสภาพบริบทที่เปลี่ยนไปถือว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อการถอดรหัสความรู้ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำสิ่งเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ไม่ได้อยู่เพียงแต่ในโรงเรียน หรืออยู่เพียงแต่ในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ซึ่งเป็นความรู้ที่อยู่ตามธรรมชาติ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อกลุ่มชาติพันธุ์ที่ปรากฏพบเห็นและพำนักอาศัยอยู่ในบริเวณคันน้ำเจ้าพระยาก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะจะทำให้เราสามารถศึกษาความหลากหลายในมิติมุมมองต่างๆ ได้อย่างครอบคลุม และสามารถสร้างวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ซ่อนอยู่ได้อย่างชัดเจนขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนาศักยภาพครูเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนบนฐานองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นแนวทางหรือวิธีการพัฒนาศักยภาพครูสู่ความเข้มแข็งของชุมชนบนฐานองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและโดยเฉพาะนักศึกษาครูที่จะเป็นบุคลากรสำคัญของสถานศึกษาในอนาคตได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพร่วมกับชุมชน มีความร่วมมือหลายจากหลายภาคส่วน จนสามารถปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลและชุมชน บนพื้นฐานองค์ความรู้ภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่น ให้สามารถเรียนรู้และปรับตนเองเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้โดยเสริมสร้างกระบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

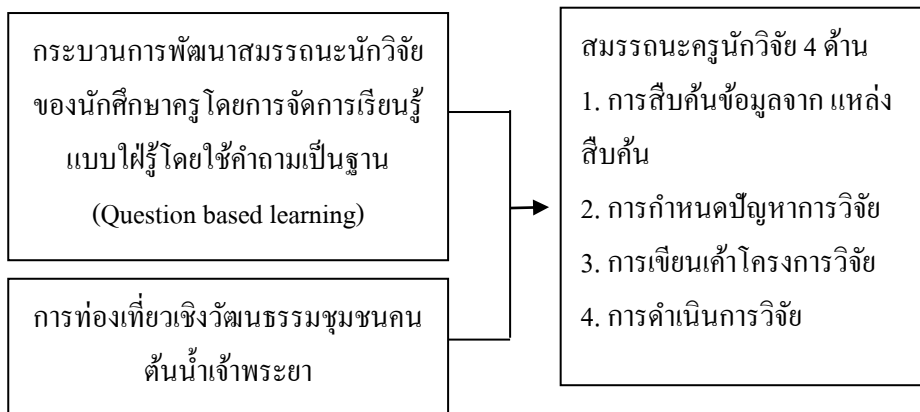
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนคันน้ำเจ้าพระยา สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อพัฒนาทักษะการวิจัยด้านการสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ด้วยโจทย์วิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา
2. เพื่อพัฒนาทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 ด้วยโจทย์วิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา
3. เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเค้าโครงการวิจัยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 ด้วยโจทย์วิจัยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา
4. เพื่อพัฒนาทักษะการดำเนินการวิจัย ของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ด้วยโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในสถานที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้งเรื่องราวในการพัฒนาวิถีชีวิตทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเนื่องจากวัฒนธรรม ผ่านสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกได้ ให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้ ทั้งสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี (กรมศิลปากร, 2542) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงหมายถึงการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถานที่สำคัญ หรือมีชื่อเสียงเพื่อเข้าชมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นเนื่องในเทศกาลต่างๆ เป็นการสืบทอดรักษามรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นไว้ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มีมาแต่โบราณซึ่งเป็นรากฐานของแต่ละท้องถิ่นไว้ตลอดจนตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มีแต่โบราณสถานหรือสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นหลักฐานของวัฒนธรรมและวิถีการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น โดยมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้คือ 1) เป็นสถานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และโบราณสถาน มรดกทางวัฒนธรรมรวมถึงพิพิธภัณฑ์และประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น 2) เป็นการให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทยโดยเจ้าของพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในการวางแผนการจัดการและอนุรักษ์ 3) มีการให้ความรู้ทั้งภาครัฐและประชาชนในท้องถิ่นแนะนำให้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมพร้อมทั้งจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ภายใต้การวางแผนของประชาคมในชุมชน 4) มุ่งให้ประชาชน เจ้าของท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการอนุรักษ์ ให้การท่องเที่ยวได้ความรู้ความสนุกสนานเพลิดเพลินตลอดจนประทับใจและมีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป และ 5) ผู้ที่เกี่ยวข้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์รักษาและเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยให้กับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา มีรายละเอียดดังนี้

1. นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 พัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเกี่ยวกับทักษะการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอย่างน้อย 2 แหล่ง ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติ ความสำคัญ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมต่างๆ ของชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา โดยให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าข้อมูล สืบค้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือแหล่งข้อมูลในชุมชน และสรุปผลการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

2. นักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 พัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเกี่ยวกับทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัย โดยให้นักศึกษาได้สำรวจเชิงพื้นที่เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ และฝึกปฏิบัติกำหนดปัญหาการวิจัยจากวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา ศึกษาเชิงลึกตามรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

3. นักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 พัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเกี่ยวกับทักษะการเขียนโครงการวิจัย โดยผู้วิจัยบูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยให้นักศึกษาฝึกเขียนโครงการวิจัยจากโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา

4. นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 พัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยเกี่ยวกับทักษะการดำเนินการวิจัยจากโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา โดยให้นักศึกษาได้ฝึกดำเนินการวิจัยเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา และเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว กำหนดปัญหาการวิจัย เขียนเค้าโครงการวิจัย และดำเนินการวิจัยเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตามหัวข้อหรือโจทย์วิจัยที่ตนเองกำหนด พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. วิเคราะห์และประเมินผลโครงการวิจัย โดยเน้นการพัฒนาทักษะของนักศึกษาครูที่สอดคล้องตามแผนการเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้น และการใช้ผลงานวิจัยในการพัฒนาชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 452 คน โดยในการจัดกิจกรรมคณะผู้วิจัยใช้กิจกรรมกลุ่มๆละ 5-6 คน แสดงรายละเอียดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชั้นปี และสาขา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา

ชั้นปี	สาขา	จำนวนนักศึกษา (คน)	จำนวนกลุ่ม
ชั้นปีที่ 1	สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (ห้อง 2)	38	7
	สาขาการศึกษาปฐมวัย (ห้อง 1)	45	9
	สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 2)	34	6
ชั้นปีที่ 2	สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 2)	36	7
	สาขาการศึกษาปฐมวัย (ห้อง 2)	37	7
	สาขาสังคมศึกษา (ห้อง 2)	41	8
ชั้นปีที่ 3	สาขาการศึกษาปฐมวัย (ห้อง 2)	37	7
	สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 1)	36	7
	สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา (ห้อง 1)	37	7
ชั้นปีที่ 4	สาขาสังคมศึกษา (ห้อง 4)	39	7
	สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 2)	34	6
	สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา (ห้อง 2)	38	7
รวม		452	85

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ฉบับ ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลการสืบค้นเกี่ยวกับประวัติ ความสำคัญ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมต่าง ๆ ของชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยาสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบบันทึกปลายเปิดมีประเด็นการบันทึกข้อมูล 5 ประเด็น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ ประวัติและความเป็นมา วิถีชีวิตของคนในชุมชน แหล่งการสืบค้นข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. แบบบันทึกการกำหนดปัญหาการวิจัยหรือโจทย์วิจัยสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยแบ่งระดับการกำหนดปัญหาการวิจัยเป็น 3 ระดับได้แก่ ระดับกว้าง (General Question) ระดับเฉพาะเจาะจง (Specific Question) และระดับที่ต้องการศึกษาหรือคำถามหลัก (Key Question)

3. แบบประเมินคุณภาพการเขียนโครงการวิจัย สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบให้ระดับคุณภาพ Scoring Rubrics โดยมีการกำหนดการให้คะแนนตามระดับคุณภาพ 4 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดีพอใช้ ควรปรับปรุง โดยแบบประเมินคุณภาพการเขียนโครงการวิจัยนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา พิจารณาจากค่าความสอดคล้องของรายการข้อคำถามและเกณฑ์ระดับคุณภาพที่กำหนดมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00

4. แบบประเมินการดำเนินการวิจัย สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีลักษณะเป็นแบบ Scoring Rubrics โดยมีการกำหนดการให้คะแนนตามระดับคุณภาพ 4 ระดับ ได้แก่ ดีมาก ดีพอใช้ ควรปรับปรุง จากการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งพิจารณาจากค่าความสอดคล้องของรายการข้อคำถามและเกณฑ์ระดับคุณภาพที่กำหนด พบว่า แบบประเมินการดำเนินการวิจัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูนักวิจัยสำหรับนักศึกษาครุมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยใช้โจทย์การวิจัยเกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ โดยคณะผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนได้สอดแทรกทักษะการเป็นครูนักวิจัยเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อ และใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใฝ่รู้ (Active learning) โดยใช้คำถามเป็นฐาน (Question based learning) ควบคู่กับการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม สำหรับการเก็บรวบรวมในแต่ละชั้นปีมีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (ห้อง 2) สาขาการศึกษาปฐมวัย (ห้อง 1) และสาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 2) โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดให้แต่ละห้องทำกิจกรรมการสืบค้นเป็นกลุ่มๆ ละ 5-6 คน รวมทั้งสิ้น 12 กลุ่ม คณะผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นปัญหาให้นักศึกษาสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครสวรรค์ โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มละ 3 แหล่ง หลังจากการสืบค้นกำหนดให้มีการนำเสนอและอภิปรายร่วมกัน ซึ่งในครั้งแรกของการสืบค้นและการนำเสนอพบว่านักศึกษาใช้การสืบค้นผ่านเว็บไซต์ Google search เพียงแหล่งเดียว หลังจากได้อภิปรายร่วมกัน โดยการใช้คำถามนำ เช่น “แหล่งข้อมูลที่นักศึกษาสืบค้นมามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด ” “นักศึกษามีวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของ

ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นหรือไม่ อย่างไร” ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และประเด็นการสืบค้นแล้วจึงลงข้อสรุปร่วมกัน นักศึกษาจะร่วมกันสืบค้นข้อมูลใน 5 ประเด็นได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ ประวัติและความเป็นมา วิถีชีวิตของคนในชุมชน แหล่งการสืบค้นข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. กิจกรรมพัฒนาทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัยหรือการกำหนดโจทย์ปัญหาการวิจัยสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 2) สาขาการศึกษาปฐมวัย (ห้อง 2) และสาขาสังคมศึกษา (ห้อง 2) จัดเป็นกลุ่มได้ 22 กลุ่ม โดยอาจารย์ผู้สอนได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการกำหนดโจทย์วิจัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นระยะ หลังจากนั้นในสัปดาห์ที่ 8 ของการเรียนการสอนผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาได้สำรวจเชิงพื้นที่จากแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ และฝึกปฏิบัติกำหนดปัญหาการวิจัยจากวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา โดยให้นักศึกษาได้ฝึกสำรวจและกำหนดปัญหาการวิจัย และนำเสนอเพื่ออภิปรายและแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน ซึ่งในระยะแรกของการกำหนดปัญหาการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่สามารถกำหนดปัญหาการวิจัยที่สามารถหาคำตอบได้จริงทั้งนี้เพราะเป็นปัญหาการวิจัยระดับกว้าง (General Question) มีนักศึกษาเพียง 2 กลุ่มที่มีการกำหนดปัญหาการวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง (Specific Question) คณะผู้วิจัยจึงใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงประเด็นปัญหาการวิจัยของกลุ่มตนเองอีกครั้ง เช่น “นักศึกษาต้องการรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครสวรรค์” “จากปัญหาการวิจัยที่นักศึกษาร่วมกันกำหนดมานั้นจะมีวิธีการในการหาคำตอบได้อย่างไร” “หากต้องการค้นหาคำตอบจากปัญหาการวิจัยที่กำหนดควรมีปัญหาการวิจัยที่เฉพาะเจาะจงอย่างไร” หรือ “จากปัญหาการวิจัยที่กำหนดขึ้นมีความเป็นไปได้ในการหาคำตอบมากน้อยเพียงใด” หลังจากที่ได้อภิปรายในชั้นเรียนแล้วผู้วิจัยกำหนดให้นักศึกษาสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่อีกครั้งเพื่อปรับปรุงปัญหาการวิจัยของแต่ละกลุ่ม

3. กิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียนโครงการวิจัยสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาการศึกษาปฐมวัย (ห้อง 2) สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 1) และสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา (ห้อง 1) แบ่งกลุ่มได้ 21 กลุ่ม สำหรับการฝึกทักษะการเขียนโครงการวิจัยผู้วิจัยให้นักศึกษาเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนเริ่มจากการอธิบายและยกตัวอย่างการเขียนโครงการวิจัยจากโจทย์วิจัยในท้องถิ่น การฝึกปฏิบัติจากแบบฝึก การสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การเขียนโครงการวิจัยตามประเด็นที่กำหนด การอภิปรายและนำเสนอโครงการวิจัยจากผลการสำรวจเชิงพื้นที่ การปรับปรุงโครงการวิจัย และการนำเสนอโครงการวิจัยหลังการปรับปรุง สำหรับตัวอย่างการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ เช่น “แหล่งข้อมูลการวิจัยที่ออกแบบไว้ในเค้าโครงการวิจัยมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และเพียงพอต่อการตอบคำถามการวิจัยหรือไม่ อย่างไร” “โครงการวิจัยที่นักศึกษาก่อแบบมี

ความเป็นไปได้ในการดำเนินการวิจัยหรือไม่ว่าอย่างไร” โดยในการจัดการเรียนการสอนและการนำเสนอผู้วิจัยจะใช้เทคนิคการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ตามประเด็นสำคัญต่างๆ หลังจากที่นักศึกษาได้นำเสนอเค้าโครงการวิจัยแล้วคณะผู้วิจัยได้ประเมินคุณภาพของโครงการวิจัยโดยใช้แบบประเมินคุณภาพการวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิจัย

4. กิจกรรมการพัฒนาทักษะการดำเนินการวิจัยสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศึกษา (ห้อง 4) สาขาคณิตศาสตร์ (ห้อง 2) และสาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา (ห้อง 2) ในการพัฒนาทักษะการดำเนินการวิจัยคณะผู้วิจัยได้กำหนดให้นักศึกษาทำกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 20 กลุ่ม โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนเริ่มจากการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยและความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์ กิจกรรมการศึกษาเชิงพื้นที่วิจัยเพื่อทำความเข้าใจประเด็นปัญหาการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการวิจัย กิจกรรมการนำเสนอและอภิปรายร่วมกันจากผลการศึกษาเชิงพื้นที่ กิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานการวิจัยสำหรับคำถามที่ใช้เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์และทบทวนการวิจัย เช่น “แหล่งข้อมูลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือหรือไม่” “การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถตอบปัญหาการวิจัยหรือไม่ อย่างไร” “ผลการวิจัยที่ค้นพบเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่” “ผลการวิจัยมีประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์อย่างไร” หรือ “มีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไปหรือไม่ อย่างไร” หลังจากที่นักศึกษาได้นำเสนอเค้าโครงการวิจัยแล้วคณะผู้วิจัยได้ประเมินทักษะการดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบประเมินที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการวิจัยด้านการสืบค้นข้อมูลของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ใช้การพรรณนาวิเคราะห์และการสรุปเชื่อมโยงจำนวนแหล่งสืบค้นข้อมูล การวิเคราะห์ทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัย ทักษะการเขียนเค้าโครงการวิจัย และทักษะการดำเนินการวิจัยของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 2-4 ใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อจัดลำดับคุณภาพ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.00	มีทักษะในระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	มีทักษะในระดับดี
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	มีทักษะในระดับพอใช้
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	มีทักษะในระดับควรปรับปรุง

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นักศึกษาครูชั้นปีที่ 1
ร่วมกันสืบค้นข้อมูล (n=22 กลุ่ม)

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	แหล่งสืบค้นข้อมูล			
	เว็บไซต์	สื่อสิ่งพิมพ์	แหล่งข้อมูลบุคคล	อื่นๆ
1. ศาลเจ้าพ่อเทพารักษ์-เจ้าแม่ทับทิม	9	6	9	3
2. หุมชนปากน้ำโพ	9	6	9	3
3. เมืองโบราณจันเสน	12	9	3	6
4. หุมชนไทยทรงดำบ้านไผ่สิงห์	6	3	6	1
5. วัดวนาถบรรพต (เขากบ)	15	12	6	2
6. วัดคีรีวงศ์	6	6	2	-
7. วัดจอมคีรีนาคพรต (วัดเขา)	6	6	6	1
8. ถ้ำบ่อยา (วัดศรีอุทุมพร)	6	3	4	2
9. ศาลเจ้าน้าผา	3	2	4	2
10. หุมชนตลาดร้อยปี	6	6	4	2
รวม	78	59	53	22

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 สามารถสืบค้นข้อมูลแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์ได้มากกว่า 2 แหล่งข้อมูล โดยสามารถสืบค้นจากแหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์มากที่สุด รองลงมาเป็นการสืบค้นผ่านข้อมูลบุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร และจุลสาร

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 ที่มีพัฒนาการด้านทักษะการสืบค้นข้อมูล

หัวข้อการประเมิน		จำนวนและร้อยละของนักศึกษา		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (7 กลุ่ม)	มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลมากกว่า 2 แหล่ง	1 (14.28)	3 (42.85)	7 (100.00)
	ระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้อง	2 (28.57)	5 (71.43)	6 (85.71)
	มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	0 (0.00)	4 (57.14)	7 (100.00)
สาขาการศึกษารวมวัย (9 กลุ่ม)	มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลมากกว่า 2 แหล่ง	1 (11.11)	4 (44.44)	9 (100.00)
	ระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้อง	3 (33.33)	4 (44.44)	8 (88.88)
	มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	0 (0.00)	3 (33.33)	7 (77.77)
สาขาคณิตศาสตร์ (6 กลุ่ม)	มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลมากกว่า 2 แหล่ง	3 (50.00)	4 (66.67)	6 (100.00)
	ระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้อง	3 (50.00)	5 (83.33)	6 (100.00)
	มีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	1 (16.67)	4 (66.67)	6 (100.00)

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาชั้นครูปีที่ 1 มีพัฒนาการด้านทักษะการสืบค้นข้อมูลจากการให้นำเสนอและได้รับการฝึกให้สืบค้นข้อมูล โดยในครั้งที่ 1 มีนักศึกษาทั้ง 3 สาขาสืบค้นข้อมูลได้มากกว่า 2 แหล่งเพียง 5 กลุ่ม และสามารถระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้องเพียง 8 กลุ่ม โดยนักศึกษาศาขาคณิตศาสตร์จำนวน 1 กลุ่ม สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่อ้างอิงได้ แต่เมื่อได้รับการพัฒนาแล้วพบว่านักศึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลได้มากกว่า 2 แหล่งทั้ง 22 กลุ่มคิดเป็นร้อยละ 100 และสามารถระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้องมากกว่าร้อยละ 85.71 และมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลที่อ้างอิงมากกว่าร้อยละ 77.77

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 ที่สามารถกำหนดปัญหาการวิจัยได้ในแต่ละระดับ
(22 กลุ่ม)

การกำหนดปัญหาการวิจัย		จำนวนและร้อยละของนักศึกษา		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
สาขาคณิตศาสตร์ (7 กลุ่ม)	ระดับกว้าง (General Question)	6 (85.71)	3 (42.86)	0 (0.00)
	ระดับเฉพาะเจาะจง (Specific Question)	1 (14.29)	3 (42.86)	1 (14.29)
	ระดับที่ต้องการศึกษา (Key Question)	0 (0.00)	1 (14.29)	6 (85.71)
สาขาการศึกษาปฐมวัย (7 กลุ่ม)	ระดับกว้าง (General Question)	7 (100.00)	4 (57.14)	0 (0.00)
	ระดับเฉพาะเจาะจง (Specific Question)	0 (0.00)	2 (28.57)	1 (14.29)
	ระดับที่ต้องการศึกษา (Key Question)	0 (0.00)	2 (28.57)	6 (85.71)
สาขาสังคมศึกษา (8 กลุ่ม)	ระดับกว้าง (General Question)	7 (100.00)	4 (50.00)	0 (0.00)
	ระดับเฉพาะเจาะจง (Specific Question)	1 (12.50)	2 (25.00)	0 (0.00)
	ระดับที่ต้องการศึกษา (Key Question)	0 (0.00)	1 (12.50)	8 (100.00)

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่สามารถกำหนดปัญหาการวิจัยได้ในระดับกว้างหรือ General Question ในการสำรวจข้อมูลเชิงพื้นที่ การทำแบบฝึก การนำเสนอและอภิปรายในครั้งที่ 1 โดยมีนักศึกษาศาขาคณิตศาสตร์และสาขาสังคมศึกษาเพียง 1 กลุ่มที่สามารถกำหนดปัญหาในระดับเฉพาะเจาะจง หรือ Specific Question และเมื่อฝึกในครั้งที่ 3 นักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 สามารถกำหนดปัญหาได้ในระดับที่ต้องการศึกษาหรือระดับคำถามหลักหรือ Key Question จำนวน 20 กลุ่มคิดเป็นร้อยละ 90.90 โดยนักศึกษาศาขาสังคมศึกษาสามารถกำหนดปัญหาการวิจัยในระดับที่ต้องการศึกษาได้ร้อยละ 100 และมีนักศึกษาศาขาคณิตศาสตร์และสาขาการศึกษาปฐมวัยเพียงสาขาสละ 1 กลุ่มที่กำหนดปัญหาการวิจัยได้ในระดับเฉพาะเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 9.09

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 ที่มีทักษะการเขียนโครงการวิจัยจำแนกตาม
ระดับคุณภาพ (n= 21 กลุ่ม)

การกำหนดปัญหาการวิจัย	จำนวนและร้อยละของนักศึกษา			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง(1)
การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย	18 (85.71)	3 (14.29)	-	-
การกำหนดขอบเขตการวิจัย (ด้านแหล่งข้อมูล, ตัวแปร, พื้นที่)	12 (57.71)	6 (25.57)	3 (14.29)	-
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15 (74.42)	6 (28.57)	-	-
การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล	15 (74.42)	6 (28.57)	-	-
การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล	18 (85.71)	3 (14.29)	-	-
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)	3.71 = ระดับดีมาก			

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 มีทักษะการเขียนโครงการวิจัยโดยมีการกำหนดปัญหาการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย และการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับดีมากจำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.71 และมีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับดีมากจำนวน 15 กลุ่มคิดเป็นร้อยละ 74.42 ในภาพรวมนักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการเขียนโครงการวิจัยเท่ากับ 3.71 อยู่ในระดับดีมาก

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 ที่มีทักษะการดำเนินการวิจัยในแต่ละระดับคุณภาพ
(n=20 กลุ่ม)

การกำหนดปัญหาการวิจัย	จำนวนและร้อยละของนักศึกษา			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย	16 (80.00)	4 (20.00)	-	-
ขอบเขตการวิจัย (ด้านแหล่งข้อมูล, ตัวแปร, พื้นที่)	17 (85.00)	2 (10.00)	1 (5.00)	-
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	15 (90.00)	4 (10.00)	1 (5.00)	-
การเก็บรวบรวมข้อมูล	17 (85.00)	2 (10.00)	1 (5.00)	-
การวิเคราะห์ข้อมูล	15 (90.00)	3 (15.00)	2 (10.00)	-
การสรุปผลการวิจัย	17 (85.00)	3 (15.00)	-	-
การเขียนรายงานการวิจัย	17 (85.00)	3 (15.00)	-	-
เฉลี่ยรวม ($\bar{X}$)	3.78 = ระดับดีมาก			

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทักษะการดำเนินการวิจัยด้านการกำหนดขอบเขตการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัยอยู่ในระดับดีมากจำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 85.00 อย่างไรก็ตามยังมีนักศึกษาที่มีทักษะการดำเนินการวิจัยในระดับพอใช้ในการกำหนดขอบเขตการวิจัย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 5.00 ในภาพรวมนักศึกษาคูชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการดำเนินการวิจัยเท่ากับ 3.78 อยู่ในระดับดีมาก

สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาคูชั้นปีที่ 1 มีทักษะการวิจัยด้านการสืบค้นข้อมูล โดยสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสืบค้นได้มากกว่า 2 แหล่ง และสามารถระบุแหล่งอ้างอิงได้ถูกต้องรวมทั้งสามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้
2. นักศึกษาคูชั้นปีที่ 2 มีทักษะการกำหนดปัญหาจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ในระดับที่ต้องการศึกษาหรือระดับคำถามหลักหรือ Key Question คิดเป็นร้อยละ 90.90 และมีทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัยในระดับระดับเฉพาะเจาะจงหรือ Specific Question คิดเป็นร้อยละ 9.09
3. นักศึกษาคูชั้นปีที่ 3 มีทักษะการเขียนโครงการวิจัย ในระดับดีมากโดยมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการเขียนโครงการวิจัยเท่ากับ 3.71
4. นักศึกษาคูชั้นปีที่ 4 มีทักษะการดำเนินการวิจัยจากโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยา ในระดับดีมากโดยมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการดำเนินการวิจัยเท่ากับ 3.78

อภิปรายผลการวิจัย

1. นักศึกษาคูชั้นปีที่ 1 มีทักษะการวิจัยด้านการสืบค้นข้อมูล โดยสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งสืบค้นได้มากกว่า 2 แหล่ง และสามารถตรวจทานข้อมูลได้ และนักศึกษาคูชั้นปีที่ 2 มีทักษะการกำหนดปัญหาการวิจัยโดยนักศึกษาร้อยละ 90.90 สามารถกำหนดโจทย์วิจัยจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาคูเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติสำรวจข้อมูลจริงเชิงพื้นที่ โดยในการจัดกิจกรรมมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดโดยการจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม (Question based learning) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและจะทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้จริง (Madeleine A.D. & Gunilla ÖBERG² (2001) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดังที่อริญ โสติพันธ์ (2551, On-line) ได้กล่าวถึงประเด็นการพัฒนาสมรรถนะ (A Competency-based Development) ว่าการพัฒนาสมรรถนะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับการพัฒนา เช่น

สมรรถนะด้านความรู้ต้องอาศัยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีข้อเทคนิคผสมผสานกับประสบการณ์ที่ต้องได้จากผู้รู้ ผู้ปฏิบัติในด้านนั้นจริงๆ และต้องการได้รับภายในระยะเวลาอันสั้น

2. นักศึกษาครูชั้นปีที่ 3 และ 4 มีทักษะการเขียนโครงการวิจัยและทักษะการดำเนินการวิจัยจากโจทย์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนคนต้นน้ำเจ้าพระยาในระดับดีมาก ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูขณะนอกจากการใช้เทคนิคการตั้งคำถามกระตุ้นให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์แล้วยังได้ฝึกให้นักศึกษาลำลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active learning) ที่เน้นการกำหนดภาระงานที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้แบบสะท้อนผลกลับ และการฝึกการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับห้องเรียนในระดับอุดมศึกษา (Meyers, Chet; Jones, Thomas B, 1993) และสอดคล้องกับแนวคิดของอริพงศ์ ฤทธิชัย (2551, น.2; อ้างอิงจากวัฒนา พัฒนพงศ์, 2547, น.33) ที่ได้อธิบายว่าสมรรถนะการใช้กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้และทักษะ เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดทุกคนควรมีความสามารถพื้นฐานในหน้าที่ที่เหมือนกันครบถ้วนและเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษฎาพรณ์ สาครและคณะ (2557) ที่พบว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูที่เหมาะสมควรเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยต้องจัดให้ครูได้อยู่ในสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูลสำหรับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 1 เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาและการติดตามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทั้งนี้เพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับมหาวิทยาลัยค่อนข้างมากทำให้มีเวลาในการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลมีจำกัดผู้สอนควรให้ความช่วยเหลือโดยการแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูลที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

2. การจัดการเรียนการสอนแบบใฝ่รู้โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามหรือการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นฐานเป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด และมีส่วนร่วมในการอภิปราย ในระยะแรกของการใช้คำถาม นักศึกษาจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นจึงควรใช้คำถามที่นักเรียนสามารถตอบได้และใช้การเสริมแรงเพื่อให้นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาครูในลักษณะเป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross sectional study) ซึ่งมีความยากลำบากในการพัฒนานักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 ที่ต้องพัฒนาทักษะการวิจัยในระดับลึกโดยที่นักศึกษาไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยมาก่อน ดังนั้นควรมีการพัฒนา

สมรรถนะการวิจัยของนักศึกษาครูโดยใช้การศึกษาระยะยาวโดยทำการศึกษาติดตามตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 5 จะทำให้นักศึกษามีสมรรถนะด้านการวิจัยในระดับสูงขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการทำงานจริง

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2542). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัด นครสวรรค์*. (2542). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กฤษปกรณ์ สาร, นันทิยา น้อยจันทร์ และบัณฑิต อินสมบัติ. (2557, พฤษภาคม-สิงหาคม). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ สำหรับครูโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 9(26), 29-42.
- ชัยพร ชื่นกลิ่น. (2551). *การพัฒนานุคลิก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555, จาก [http:// www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/handbook/training.html](http://www.tu.ac.th/org/ofrector/person/train/handbook/training.html).
- พิเชฐ ปัญญิตติ. (2551). *การศึกษา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555, จาก <http://pirun.ku.ac.th/feduktc/basic/unit.doc>.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2548). *การบริหารบุคคลภาครัฐไทย: กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย*. กรุงเทพฯ: จุฑทอง.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2551). *การประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเอง แลแผนพัฒนาความก้าวหน้าวิชาชีพ*. นครปฐม: ธารรินทร์ ซีร็อกซ์.
- อานนท์ สักดิ์วีระชัย. (2547, กรกฎาคม-กันยายน). แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency): เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง. *จุฬาลงกรณ์วารสาร*. 16(64), 57-78.
- Madeleine A.D. & Gunilla ÖBERG2. (2001, April). Questioning to learn and learning to question: Structure and function of problem-based learning scenarios in environmental science education. *Higher Education*. 41(3), 263-282.
- McClelland D.C. (1973, January). Testing for Competence rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 28(1), 1-14.
- Meyers, Chet; Jones, Thomas B. (1993). *Promoting Active Learning. Strategies for the College Classroom*. San Francisco: Jossey-Bass Inc.
